

Samrådsredogörelse - Vattentjänstplan för Österåkers kommun

Under perioden 1 juli till och med 26 augusti 2024 var Österåkers kommuns förslag till vattentjänstplan ute på samråd. Syftet med vattentjänstplanen är att redogöra för den långsiktiga planeringen av de allmänna vatten- och avloppstjänsterna, samt hur anläggningen avses skyfallssäkras.

Inkomna yttranden sammanfattas och kommenteras i denna samrådsredogörelse.

Skriftliga yttranden har inkommit från:

1. Länsstyrelsen Stockholm
2. Norrtälje kommun
3. Vaxholms stad

1. Länsstyrelsen Stockholms synpunkter

Sammanfattning

Österåkers kommun (kommunen) gör bedömningen att vattentjänstplanen inte kommer ge upphov till betydande miljöpåverkan. Länsstyrelsen i Stockholms län (Länsstyrelsen) delar den bedömningen.

Dricksvatten

- Länsstyrelsen noterar att vattentjänstplanen saknar en redogörelse om kommunens vattenskyddsområden: Roslags-Kulla, Lillnäset, Linanäs-Ljusterö 1 eller Linanäs-Ljusterö 2. Enligt åtgärder 2–3 i den regionala vattenförsörjningsplanen för Stockholms län, ska kommunerna säkerställa vattenresursernas prioritering för en robust dricksvattenförsörjning.

Kommentar: Detta redogörs för i kommunens Lokala åtgärdsprogram för vatten (2021) och har därför inte utvecklats mer kring i vattentjänstplanen. Lokala åtgärdsprogrammet sammanställer och presenterar på ett övergripande sätt data som inhämtats genom provtagning av kommunens vatten under ett flertal år, tillsammans med ytterligare uppgifter från provtagningar som utförts av andra myndigheter eller organisationer. Sammanställningen ger en tydlig överblick av kemisk och ekologisk status i kommunens vatten och innehåller förslag på lämpliga åtgärder att utföra, för att förbättra vattenkvaliteten i de vatten där det behövs. En handlingsplan som visar vilka åtgärder som bör prioriteras har också tagits fram inom ramen för projektet.

- I händelse av framtida samhällskriser, bör planen även redogöra för om vattenskyddsområdenas dricksvattentäkter kan förse invånarna med

nödvatten. Länsstyrelsen noterar att det bara nämns att kommunen har en nödvattenplan.

- Enligt åtgärd 7 i den regionala vattenförsörjningsplanen för Stockholms län/RVP, ska kommunerna säkerställa en fungerande nödvattenplanering vilket även innefattar nödvattenövningar. Enligt åtgärd 8 i RVP ska kommunen även ta fram underlag och inriktning för en övergripande prioritering av nödvatten inom kommunen.
- Länsstyrelsen noterar vidare att det saknas en redogörelse avseende kommunens arbete med reservvattenplanering. Enligt mål 1 i den regionala vattenförsörjningsplanen för Stockholms län, ska kommunens tillsammans med VA-huvudmannen säkerställa reservvattenkapaciteten.

Kommentar: Vattentjänstplanen har kompletterats med en utvecklad formulering kring detta. Kommunen har även tillsammans med Roslagsvatten AB tagit fram förslag till nödvattenplan som är under antagande vilken beskriver detta närmare.

Skyfallsrisk

- Österåker kommun har beskrivit i sin vattentjänstplan hur VA anläggningarna kan påverkas vid skyfall. Vidare har kommunen identifierat spillvattenpumpstationer som riskerar att översvämmas vid skyfall eller höga havsnivåer och planerar att inleda ett arbete med att identifiera även riskutsatta dagvattenanläggningar.
- Länsstyrelsen rekommenderar att kommunen till nästa skede förtydligar sin åtgärdsplan genom att beskriva vilka typåtgärder som planeras för att skydda de VA-anläggningarna som riskerar att översvämmas. Åtgärdsplanen kan med fördel även inkludera en översiktlig tidsplan och/eller prioriteringsplan för genomförandet av åtgärderna.

Kommentar: Roslagsvatten AB har ett aktivt pågående arbete med åtgärdsplanen men är i detta läge inte redo att tidsätta åtgärderna mer konkret.

- Kommunen behöver förtydliga vilket skyfallsscenario som har använts, inkl. vilken klimatfaktor.

Kommentar: Kommunen har använt sig av Länsstyrelsens skyfallskartering.

Dag- och spillvatten samt ledningsnät

- Länsstyrelsen anser att kommunen kan utveckla kring planerad dagvattenhantering utefter avrinningsområden och eventuella miljö kvalitetsnormer. Det framstår även som oklart om dagvattenhantering ska ingå i de planerade omvandlingsområdena.

Kommentar: Detta redogörs för i kommunens Lokala åtgärdsprogram för vatten.

- Länsstyrelsen anser att kommunen kan koppla samman bedömningen av omvandlingsområden med avrinningsområden och eventuella miljökvalitetsnormer samt status på enskilda avlopp. Kommunen kan även översiktligt redogöra för hur arbetet med tillsyn av enskilda avlopp genomförs.

Kommentar: Det lokala åtgärdsprogrammet tar upp frågan om avloppspåverkan på vattnen i avrinningsområdet och kopplar till MKN vatten och den status som vattnen inom avrinningsområdet har.

- Länsstyrelsen anser att kommun kan utveckla hur arbetet kring en långsiktig underhållsplan samt förnyelsetakt ska framskrida.

Kommentar: Kommunen har tagit hänsyn till denna synpunkt genom att uppdatera skrivelse i vattentjänstplanen i syfte att tydliggöra detta.

2. Norrtälje kommuns synpunkter

Inledning

Norrtälje kommun har tagit del av samrådsförslaget till Österåkers kommuns vattentjänstplan och ser positivt på förslaget, men har även några synpunkter att framföra. Yttrandet är strukturerat för att förenkla läsbarheten.

Vattentjänstplanen beskriver att en strategisk och långsiktig VA-planering är av central betydelse för att säkerställa en effektiv och hållbar vatten- och avloppshantering i kommunen. Norrtälje kommun ser positivt på att Österåkers kommun också beskriver att VA-ledningsnätet i kommunen håller generellt sett hög kvalitet och att underhållsinsatser genomförs kontinuerligt. En robust VA-planering ser Norrtälje kommun positivt på både ur kommunalt men även ur ett regionalt perspektiv.

Avgränsning

Vattentjänstplanen anger under avgränsning: "Däremot är det inte vattentjänstplanens uppgift att säkerställa att miljökvalitetsnormerna för yt- och grundvatten uppnås". I lag om allmänna vattentjänster står att: 1 § "Bestämmelserna i denna lag syftar till att säkerställa att vattenförsörjning och avlopp ordnas i ett större sammanhang, om det behövs med hänsyn till skyddet för människors hälsa eller miljön." Människors hälsa och miljön säkerställs och skyddas av att MKN följs. Därav anser Norrtälje kommun att vattentjänstplanen inte får försämra eller riskera MKN, vilket bör förtydligas.

Svar: Kommunen har arbetat in denna synpunkt i dokumentet genom uppdaterad formulering under avgränsningsavsnittet.

Vattentjänstplanen redogör att "Planen är avgränsad till att påvisa behov och presenterar vilka möjliga åtgärder som kan vidtas, men konkretiserar inte när, var, hur." Norrtälje kommun anser att det hade varit positivt att redogöra vilka åtgärder som behövs i närtid, och vilka som kan behövas längre fram.

Kommentar: Kommunen och Roslagsvatten AB har inte möjlighet att precisera detta närmare i denna upplaga av vattentjänstplanen.

Vattentjänstplanen hänvisar till prioriteringsordning för utbyggnad {period 1,2 och 3} men anger ingen tidsperiod för utbyggnation. Ett förtydligande där är önskvärt för att få en uppfattning om vilka perioder som är inom ramen för den närmaste 12-års perioden.

Kommentar: Detta står uttryckligen resonerat i avsnittet om utbyggnadsplanen. Under nuvarande förutsättningar bedöms detta vara period 1.

Norrtälje kommun noterar att Österåker har flera liknande utmaningar som Norrtälje vad gäller en hög grad av permanentning av fritidshus, säsongsvariation i befolkningen samt en omfattande skärgård. Det nämns att kommunen via miljö- och hälsoskyddsavdelningen inventerat enskilda avlopp, men det nämns inget om kvalitén eller tillgången på dricksvatten i egna brunnar. Frågan om att bristfälligt enskilt vatten kan föranleda VA-utbyggnad har inte tagits upp, trots att Österåker är en skärgårdskommun med områden där dricksvattentillgången är begränsad.

Kommentar: I Österåkers kommuns planeringsstrategi, där kommunens VA-plan följdes upp, föreslås en vattenbalansräkning genomföras kopplat till det vidare arbetet med VA-planeringen. Detta kan ge kommunen en bild över vattensituationen i kommunen. Planeringsstrategin redovisar även att Österåkers kommun under 2023 deltagit i två projekt som behandlar just dessa frågeställningar ur ett skärgårdsperspektiv. De undersökte cirkulärt vatten och nya tekniska lösningar för dricksvatten i skärgården. Projekten resulterade i kunskapsunderlag som kommer att arbetas in i VA-planeringen.

I vattentjänstplanen framgår det inte om det befintliga nätets kapacitet idag kan hantera ett 10-årsregn. Avseende skyfall ser Norrtälje kommun positivt på att vattentjänstplanen redogör att en prioriteringsplan ska tas fram för att kunna agera skyndsamt vid händelse av skyfall.

Avslut

Avslutningsvis vill Norrtälje kommun lyfta att det är mycket positivt att det planeras för utbyggnad av allmänt VA i Roslagskulla, Östanå och Wira som avrinner till eller avgränsar till avrinningsområdena Yxlö-området och Bergshamraviken. Båda har måttlig ekologisk status bland annat på grund av övergödning och påverkan från enskilda avlopp.

3. Vaxholms stads yttrande

Vaxholms stad har ingen erinran mot samrådsförslag till vattentjänstplan för Österåkers kommun.

Plan- och exploateringsenheten bedömer att planförslaget redogör för den långsiktiga planeringen av de allmänna vatten- och avloppstjänsterna, liksom hur anläggningen planerar att skyfallssäkras, tillräckligt tydligt och i rimlig

omfattning. De relevanta mellankommunala intressena avhandlas främst i andra styrdokument och ärenden.

Plan- och exploateringsenheten bedömer därför att det inte finns något att erinra mot förslaget.